

De Morgen

17.03.2009
Page: 13

Circulation: 68618

16a7a1
380

LEO VAN HOVE en STEVEN VANDUFFEL benadrukken dat Van Quickenbornes voorstel transparanter én goedkoper is

Elektronisch betalen is niet ridicuul

Vorige week lanceerde minister van Ondernemen Van Quickenborne het voorstel om elektronische betalingen te verplichten in restaurants om zo het zwartwerk in de sector te bestrijden. Op die manier zou de maatregel pas-munt opleveren voor de langverwachte btw-verlaging naar 6 procent. In een eerste reactie noemde Horeca Vlaanderen het plan van Minister Q 'ridicueel'; ook Open Vld-voorzitter Somers schoot het idee af. Maar VUB-ecoonomen Leo Van Hove en Steven Vanduffel vinden het nog niet zo belachelijk: 'Een verplichting is nog een brug te ver maar het stimuleren van kaartbetalingen is verre van dom, toch als het over gewone bankkaarten gaat.'

Sommigen counterden meteen het verplichtend karakter van het voorstel met het argument dat cash een wettig betaalmiddel is en dat handelaars dus geen baar geld mogen weigeren van hun klanten. Dat klopt echter niet helemaal. Het verplicht aanvaarden van briefjes of muntstukken geldt enkel voor de terugbetaling van bestaande schulden. Vanuit die optiek is restaurantbezoek dan een twijfelgeval - omdat de klant de goederen consumeert vóór betaling. Maar volgens ons zou hier pragmatisch eerder dan dogmatisch moeten worden geredeneerd. Een argument van Horeca Vlaanderen dat meer hout snijdt, is het gevaar voor sociale uitsluiting. Niet iedereen beschikt over een betaalkaart of kan ermee overweg. Last but not least: wie gaat er in de praktijk controleren of het verbod toch niet wordt omzeild?

Het verplichten van elektronisch betalen lijkt dus (voorlopig) te verregaand. Maar het bezit van een betaalterminal aanmoedigen, misschien zelfs verplichten, daar

valt veel voor te zeggen. En dat niet alleen in de horeca; er zijn wel meer sectoren waar het gebruik van bankkaarten aanmoediging verdient.

Dure contante betaling

Cash is immers niet alleen het vehikel bij uitstek voor zwartwerk en belastingontduiking, er is ook nog de hoge sociale

kost: het is misschien niet meteen zichtbaar voor de modale Belg, maar de circulatie van briefjes en munten is arbeidsintensief en kost handenvol geld. Volgens een studie van de Nationale Bank kost - bij de huidige aantallen en met de aanwezige infrastructuur - één extra contante betaling van 50 euro de samenleving 53 euro-cent. Bij betaling met Bancontact/Mister Cash is dat maar 21 eurocent. Versta: voor elke contante betaling van die omvang die wordt vervangen door een debetkaartbetaling sparen wij met zijn allen 32 euro-cent uit. Als u weet dat er in België jaarlijks naar schatting 3 miljard contante

toonbankbetalingen worden verricht, dan kan dat aardig aantikken.

Maar, zult u zeggen, argumenteerde Unizobaas Karel Van Eetvelt net niet dat elektronische betalingen restaurantuitbaters vandaag een flink stuk meer kosten dan betalingen in cash? Inderdaad, maar één van de redenen daarvoor is dat de sociale kost van cash onvoldoende wordt aangerekend aan handelaars en uiteindelijk vooral door de consument wordt gedragen. Finse handelaars bijvoorbeeld betalen een vergoeding van 1 procent wanneer ze cash afstorten bij de bank. Het is heus geen toeval dat de gemiddelde Fin, daartoe aangemoedigd door de handelaars, jaarlijks dubbel zo vaak met de kaart betaalt als een Belg. Er zit volgens ons muziek in het Finse voorbeeld, zeker als een 'bestrafing' van handelaars bij betalingen met cash kan worden gecombineerd

met een financiële 'beloning' bij gebruik van een terminal.

Maar, zult u zeggen, zelfs al mochten alle Belgische handelaars een terminal hebben, dan nog blijft het maar de vraag of de consumenten die ook daadwerkelijk gaan benutten. Dat klopt, maar men zou ook voor consumenten de sociale kost van cash zichtbaarder kunnen maken door hen (meer) expliciete kosten aan te rekenen bij geldafhalingen. Of men zou (sommige) elektronische betalingen fiscaal voordelig kunnen maken. Dat laatste is - met succes - uitgetoet in Latijns-Amerika en in Zuid-Korea.

Win-winsituatie

Kortom, het promoten van betalingen met Bancontact/Mister Cash is zeker aangewezen vanuit efficiëntiestandpunt. Het is zonneklaar dat het ook een prima middel kan zijn om zwartwerk in te dijken. De horeca klaagt steen en been over de hoge loonkost die als een molensteen rond hun nek hangt en die misschien wel de belangrijkste 'incentive' is om in het zwart te gaan. Als de overheid daar ook iets aan zou kunnen doen, al was het maar tijdens drukke periodes - zoals in de tuinbouwsector -, dan zou er misschien een win-winsituatie voor iedereen kunnen ontstaan.

Het voorstel van minister Van Quickenborne getuigt van politieke moed. Helemaal origineel is het wel niet: in februari 1997 vond toenmalig minister van Financiën Philippe Maystadt al dat het verplichtend karakter van elektronisch betalen "de aangewezen oplossing (kon) zijn om een deel van de belastingfraude doelmatig te bestrijden". Indertijd bleef het echter bij een proefballonnetje. Hopelijk blijft er deze keer toch iets hangen. De sociale rechtvaardigheid en de efficiëntie van onze economie zouden er alleen maar bij gebaat zijn. Een land als Finland ligt onderhand een stuk dichterbij Lissabon dan België...

’ Het is misschien niet meteen zichtbaar voor de modale Belg, maar de circulatie van briefjes en munten is arbeidsintensief en kost handenvol geld. Eén extra contante betaling van 50 euro kost de samenleving 53 eurocent. Bij betaling met Bancontact/Mister Cash is dat maar 21 eurocent

LEO VAN HOVE is hoogleraar
monetaire economie en
STEVEN VANDUFFEL is
hoofddocent risk management,
beiden aan de **VUB**.